

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

Mfv.III.10.116/2012/3.szám

A Kúria a dr. Solymosi Edit ügyvéd felperesnek a jogtanácsos által képviselt Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság alperes ellen társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított, a Pest Megyei Munkaügyi Bíróságon 8.M.814/2009. szám alatt indított és a Pest Megyei Munkaügyi Bíróság 2011. október 11-én kelt 8.M.814/2009/16. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Pest Megyei Munkaügyi Bíróság 8.M.814/2009/16. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült illetéket a magyar állam viseli.

I n d o k o l á s

Az igénylő részére a Regionális Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság 11-15114/2008/19. számú határozatával öregségi nyugdíjat állapított meg 33 év 321 nap szolgálati idő figyelembe vétele mellett, havi 32.585 forint összegben. Ezen határozatot utóbb saját hatáskörében módosította 21. sorszámu határozatával és az összeget 43.460 forintra felemelte. Indokolásában rámutatott, hogy az 1991. december 1-jétől 1994. október 31-ig terjedő időt szolgálati időként nem lehetett figyelembe venni, mert az nem szerepel társadalombiztosítási nyilvántartásában és annak fennállását az igénylő okirattal vagy egyéb hitelt érdemlő módon nem igazolta.

Az igénylő fellebbezése folytán másodfokon eljáró nyugdíjbiztosítási igazgatóság igazgatója 23.

sorszámú határozatával az elsőfokú határozatot megváltoztatta, a szolgálati idő mértékének változatlanul hagyásával a havi nyugellátást 32.540 forintba csökkentette azzal, hogy a nyugellátás folyósításának kezdő időpontja 2008. július 24. napja.

Utóbb ezen határozatát a másodfokú társadalombiztosítási szerv 26. sorszámú határozatával visszavonta és a havi öregségi nyugdíj összegét 43.385 forintban állapította meg. Utalt arra határozata indoklásában, hogy az APEH igazolása szerint a felperes házastársa 1990. május 21-től 1991. november 25-ig, majd 1994. november 14-től rendelkezett vállalkozói igazolvánnyal. Ezért a két jogviszony között, a megszakított időtartam alatt az igénylő segítő családtagkénti foglalkoztatása nem fogadható el szolgálati időként.

Az igénylő a határozatot keresettel támadta meg a munkaügyi bíróság előtt és kérte elsődlegesen, hogy a munkaügyi bíróság változtassa meg az alperes jogelődjének másodfokú határozatát, állapítsa meg, hogy az 1991. december 1. és 1994. október 31. közötti időszak szolgálati időnek minősül. Hivatkozott arra, hogy a fenti időszakban házastársa mellett segítő családtagként dolgozott, az alperesi határozatok azokat az időtartamokat ismerték el szolgálati időként, amikor a felperes házastársi, kiegészítő és karbantartási tevékenység végzésére egyéni vállalkozói igazolvánnyal rendelkezett. A felperes házastársa azonban 1988. március 1-jétől kezdve folyamatosan könyvelőként dolgozott, e működését az arra vonatkozó szabályok szerint jelentette be az APEH-nél, azt egyéni vállalkozói igazolvány hiányában is végezhetette. A keresettel érintett időszakban a felperes ezen könyvelői tevékenység ellátásában működött közre segítő családtagként, a nyugdíjjárulékot a teljes időszakban megfizette, a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) 37. § (1) bekezdése, valamint a 38. § (2) bekezdés a) és b) pontjában foglaltak alapján azt szolgálati időnek kell tekinteni. A felperes másodlagosan arra is hivatkozott, hogy a felperes által igazoltan befizetett és az alperes jogelődje által elfogadott nyugdíjjárulék megfizetése a Tny. 34. §-a szerinti nyugellátás megszerzése céljából kötött megállapodásnak tekintendő, ezért kérte a felperes, hogy a bíróság kötelezze az alperest jogalap nélküli gazdagodás címén a befizetett összegek visszafizetésére.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, fenntartotta határozata ténybeli és jogi indokait.

A Pest Megyei Munkaügyi Bíróság a 8.M.814/2009/16. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította és perköltségben marasztalta.

Ítéletének indoklásában a munkaügyi bíróság hivatkozott a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (Tbj.) 4. § b) pontjában, az 5. § (1) bekezdés g) pontjában, valamint a Tny. 37. § (1) és (4) bekezdésében írtakra. A Tny. 37. § (4) bekezdése értelmében a biztosítással járó jogviszony 1998. január 1. napját megelőző időtartamát az 1997. december 31-én hatályos jogszabályok alapján kell szolgálati időként figyelembe venni. Az akkor hatályos társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény (T.) 10. § (1) bekezdés f) pontja szerint pedig, az egyéni vállalkozói tevékenység gyakorlásában rendszeresen közreműködő segítő családtag biztosítottak minősül.

A T. végrehajtására kiadott 89/1990.(V.I.) MT rendelet (R.) 126. § (7) bekezdés b) pontja szerint szolgálati időnek számít az az idő, amely alatt az egyéni vállalkozó segítő családtagja biztosított volt, feltéve, hogy erre az időre utána járulékot fizettek.

A keresettel érintett időszakban hatályban volt, az egyéni vállalkozásról szóló 1990. évi V. törvény 4. § (1) bekezdése értelmében egyéni vállalkozást - a mezőgazdasági termelő tevékenység és az ahhoz

kapcsolódó szolgáltatás kivételével - bejelentés alapján vállalkozói igazolvány birtokában lehetett gyakorolni.

Mind az 1998. január 1-jétől, mind az 1997. december 31-ig hatályos jogszabályok a szolgálati idő elismerésének együttes feltételeként szabták a nyugdíjjárulék befizetése mellett a biztosított jogviszony fennálltát. A bíróság a felek nyilatkozata és a csatolt okiratok alapján megállapította, hogy a felperes házastársa a keresettel érintett időszakban nem rendelkezett egyéni vállalkozói igazolvánnyal, ezért nem minősült egyéni vállalkozónak, és így a felperes nem volt biztosítottnak tekinthető. Önmagában a nyugdíjjárulék befizetésének ténye alapján szolgálati idő nem ismerhető el. Azért, mert az alperes jogelődje nem jelezte a nyugdíjjárulék befizetésének esetleges jogalap nélküli voltát, nem állapítható meg, hogy a felperes és az alperes jogelődje között ráutaló magatartás vagy a közigazgatási szerv hallgatására tekintettel létrejött volna a nyugellátás szerzése céljából kötött megállapodás. Kimondta azt is a munkaügyi bíróság, hogy a felperes által befizetett összegek jogalap nélküli gazdagodás címén való visszakövetelésére irányuló igénye jelen eljárásban nem érvényesíthető.

A munkaügyi bíróság ítélete ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel törvénysértésre hivatkozással, és elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését és a keresete szerinti döntés hozatalát, másodlagosan hatályon kívül helyezést, és a munkaügyi bíróság új eljárásra való utasítását kérte.

Felülvizsgálati kérelmének indokolásában hivatkozott arra, hogy okiratokat csatolt be, amelyek bizonyítják, hogy a járulék megfizetésre került, és ezt a tényt maga az alperes sem vitatta. Felperesi álláspont szerint nem szükséges a biztosítási jogviszony létrejöttéhez, hogy a „segített” családtag valóban rendelkezzen egyéni vállalkozói igazolvánnyal. A Tny. úgy rendelkezik, hogy szolgálati időnek számít, ha erre az időszakra az előírt nyugdíjjárulékot megfizették, amely kitétel maradéktalanul teljesült a felperes esetében.

A T. fogalmazásából pedig egyértelműen megállapítható, hogy az egyéni vállalkozó segítő családtagjának biztosítottnak kell lenni, amelyet szintén a csatolt okiratokkal bizonyítottak. A befizetéseket igazoló szelvényeken az alperes jogelődjének a pecsétje, illetőleg a szervezet alkalmazottjának az aláírása látszik, tehát a befizetéseket mint biztosított tette, és kizárólag a biztosítási jogviszony léte szolgáltatott jogalapot arra, hogy az alperes jogelődje ezeket a befizetéseket elfogadta. A T. nem a segített családtag egyéni vállalkozói igazolványának meglétéhez köti a segítő családtag biztosítási jogviszonyának érvényességét, erre vonatkozó rendelkezése nincs a jogszabálynak. A bíróságnak helyesen nem az egyéni vállalkozói igazolvány meglétét kellett volna a szolgálati idő elismerésének előfeltételévé tenni, hanem a megfizetett és az alperes jogelődje által éveken át elfogadott és nem vitatott nyugdíjjárulékokat. Az alperesi magatartással összefüggésben felmerül a joggal való visszaélés, és a saját felróható magatartással előnyszerzés végett történő hivatkozás tilalma is.

A bíróság által idézett, az egyéni vállalkozókról szóló 1990. évi V. törvény 4. § (1) bekezdését az ítéletben szereplő tartalommal felperesi tudomás szerint az 1997. évi CXXXVII. törvény állapította meg 1998. július 1-i hatállyal, tehát a perbeli, 1991-től 1994-es időszakban nem volt hatályban. Nem értett egyet ezen túlmenően a felperes a munkaügyi bíróság azon érvelésével sem, miszerint a felperes által teljesített és az alperes által elfogadott befizetéseket nem lehet nyugellátás céljából kötött megállapodásnak tekinteni. Álláspontja szerint az alperes magatartását nem lehet másként tekinteni, mint ennek a megállapodásnak az elismerését.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálásakor azt vizsgálta, hogy a munkaügyi bíróság az anyagi jogi szabályok betartásával hozta-e meg a döntését a felülvizsgálati kérelem keretei között. Azon anyagi jogszabálysértést vizsgálta a Kúria, amelyre a felperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott.

Az R. 1998. január 1-jét megelőzően szerzett szolgálati idő tekintetében rendelkezett úgy, hogy szolgálati időnek számít az az idő, amely alatt a kisiparos segítő családtagja biztosított volt, amennyiben erre az időre utána járulékot fizetett. Az R. perbeli időben hatályos 1. § (1) bekezdés e) pontja alapján a biztosítás kiterjedt a kisipari tevékenység gyakorlásában rendszeresen közreműködő családtagra. A (3) bekezdés szerint pedig a rendszeresen közreműködő segítő családtagnak az minősült, akit az illetékes szerv ilyen címen nyilvántartásba vett. Az R. 2. §-ának 1988. december 31-ig hatályos b) pontja a munkáltató házastársát a biztosításból nem zárta ki, ha az az R. 1. § (1) bekezdés e) pontja szerinti biztosítást választotta. Az 1989. január 1-jétől hatályos R. 2. § a) pontja szerint pedig a biztosítás kiterjedt a munkáltató házastársára, ha segítő családtagként folytatott tevékenységet. Korábban a tanács VB Ipari és Kereskedelmi Osztályán kellett bejelenteni ezen segítő családtagi minőséget, utóbb az önkormányzatoknál, a jelen rendelkezésre álló iratok szerint ezt a felperes férje meg is tette, azonban csak 1994. november 14-étől. Ezen időponttól tehát megfelelt a felperesi foglalkoztatás a törvény szabta követelményeknek, és azt az alperes figyelembe is vette. A jogviszony fennállásának bizonyítása nélkül az, hogy a tevékenység megfelelt a perbeli időben hatályos társadalombiztosítási jogszabályoknak, nem nyer bizonyítást csupán a járulék befizetés tényével. Az további szolgálati idő megszerzésére önmagában nem ad alapot.

A felperes kifogásolta a bíróság által hivatkozott törvény hatályát, nevezetesen az 1990. évi V. törvény 4. §-ának előírásait. Kétségtelen, hogy ezt a törvényt két ízben módosították, azonban az 1991-től 1994. években is változatlanul a törvény szövege az volt, hogy vállalkozói igazolvány nélkül csupán a mezőgazdasági termelői tevékenységet lehetett folytatni. Az pedig alapvető követelmény, hogy ha segítő családtagi alapon kíván valaki szolgálati időt szerezni, akkor akinél ezt a tevékenységet folytatja, annak legalább bejelentett vállalkozónak, kisiparosnak kellett lennie, hiszen ez a két tevékenység oly módon összefügg, hogy a segített nélkül a segítői státusz megállapíthatatlan.

Mindezekre figyelemmel helyes volt a munkaügyi bíróság jogerős ítélete, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban az alperesnek köteles a felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárási költséget fizetni.

A Tny. 81. §-a szerint a jelen per tárgyi illeték és költségmentes, ezért a felmerült illetéket a magyar állam viseli.

Budapest, 2012. október 25.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Patassyné
dr. Dualszky Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül:

kúriai tisztviselő